

**ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА № 8»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

НАКАЗ

19.12.2024

Харків

№ 100

**Про організацію та проведення заходів
з питань безпеки життєдіяльності
учасників освітнього процесу перед початком зимових канікул
у КЗ «Харківська СШ № 8» ХОР**

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 12.12.2023 № 1/23368-24 стосовно організації та проведення заходів з питань безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу перед початком зимових канікул та на виконання пункту 13 розділу V Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах освіти, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304 (зі змінами), з урахуванням Закону України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» № 4042-9 від 29.10.2024, з метою посилення контролю за збереженням життя й здоров'я вихованців, учнів, попередження надзвичайних ситуацій в КЗ «Харківська СШ № 8» ХОР провести заходи перед початком зимових канікул, різдвяних та новорічних свят , а саме:

НАКАЗУЮ:

1. Класним керівникам провести первинні інструктажі зі здобувачами освіти з безпеки життєдіяльності під час зимових канікул, новорічних та різдвяних свят (зокрема з питань дій у разі оголошення про загрозу виникнення надзвичайної ситуації, у тому числі сигналу «Повітряна тривога», дотримання правил пожежної, техногенної безпеки та безпеки дорожнього руху, профілактики шлунково-кишкових захворювань, дотримання правил гігієни у період поширення епідемічних захворювань, користування громадським транспортом, поводження з незнайомими людьми та підозрілими предметами, безпечного перебування біля річок та водоймищ, вкритих кригою, використання піротехніки тощо) з реєстрацією у електронних класних журналах.

23.12.2024 - 27.12.2024

10.02.2025 - 14.02.2025

2. Вихователям провести роз'яснювальні бесіди серед здобувачів освіти щодо правил поведінки в умовах низьких температур, попередження випадків переохолодження та обморожень, порядку надання до медичної допомоги постраждалим внаслідок нещасних випадків, а також безумовного дотримання обмежень задля запобігання поширенню гострих респіраторних вірусних інфекцій та COVID-19.

23.12.2024 - 27.12.2024

10.02.2025 - 14.02.2025

3. Заступнику директора з господарської роботи КУЗЬМІНІЙ Інні:

3.1. Перевірити у працівників закладу знання:

- алгоритм дій при сигналі «Повітряна тривога» (Додаток № 1);
- алгоритм перших дій у надзвичайних ситуаціях (Додаток № 2);
- алгоритм дій при виникненні надзвичайних ситуацій (Додаток № 3);
- загальної інструкції з пожежної безпеки;
- з питань здійснення контролю за додержанням протипожежного стану;
- огляду територій й приміщень.

23.12.2024 - 27.12.2024

3.2. Утримувати захисну споруду подвійного призначення в готовності до використання за призначенням.

3.3. Провести перевірки наявності планів евакуації на випадок пожежі або інших надзвичайних ситуацій з обов'язковим позначенням маршрутів евакуації, місць розташування первинних засобів пожежогасіння та електричних щитків.

23.12.2024 - 27.12.2024

3.4. Довести до працівників закладу інформацію про заборону експлуатації в приміщеннях школи несправних приладів опалення та саморобних нагрівальних приладів.

23.12.2024 - 27.12.2024

4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника директора з виховної роботи ЄНУ Олену.

Директор

Ольга ЯЛОВА

Альбіна ЄНА

З наказом ознайомлені:

_____ Ірина ІНШИНА

_____ Олена ЄНА

_____ Інна КУЗЬМІНА

АЛГОРИТМ ДІЙ ПРИ СИГНАЛІ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»

Під час воєнного стану повітряна тривога не буває навчальною. Коли надходить інформація від сил протиповітряної оборони про рух ворожої авіації (крилатих ракет) або про запуск балістичних ракет та інших повітряних цілей, існує загроза життю.

Сповіщення про повітряну тривогу — це повідомлення про реальну загрозу удару з повітря. Сигнали повітряної тривоги передаються підрозділами ДСНС та військових адміністрацій через системи централізованого оповіщення цивільного захисту (звучання сирен), через засоби масової інформації (теле та радіоповідомлення) та засоби електронних комунікацій (SMS- повідомлення, повідомлення у месенджерах та мобільних застосунках). Сигнали повітряної тривоги направлені на захист здоров'я і життя населення від бомбардувань та ракетних обстрілів і є обов'язковими для виконання всіма особами, згідно з п. 2 ст. 21 Кодексу цивільного захисту України. Для швидкого отримання попереджувального сигналу про загрозу рекомендовано всім учасникам освітнього процесу встановити на телефоні застосунок «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА». Застосунок надсилає максимально гучні критичні сповіщення про повітряну, хімічну, техногенну або інші види тривоги системи цивільної оборони навіть у беззвучному або сплячому режимі смартфона. Важливо прослухати повідомлення і діяти в суворій відповідності з отриманими вказівками.

В якості укриття при повітряних тривогах використовуються: захисні споруди цивільного захисту – сховища або протирадіаційні укриття; найпростіші укриття – підвальні, цокольні приміщення та 1 поверх приміщень, відповідно до складених актів оцінки об'єктів; підземні споруди подвійного призначення – станції метро, паркінги, підземні переходи тощо.

Кожен учасник освітнього процесу Комунального закладу «Харківська спеціальна школа № 8» Харківської обласної ради (далі – Закладу) завчасно повинен ознайомитися з місцем розташування найближчого укриття та маршрутами до нього, а також з порядком дій при оголошенні повітряної тривоги.

Порядок дій працівників Закладу, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають **на робочих місцях**:

- * почувши сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» (або отримавши його у вигляді 4 повідомлення на телефон) негайно припинити роботу;

- * вимкнути оргтехніку, газові прилади, освітлення, електрообладнання; переконатись, що всі учасники освітнього процесу, які працюють у даному приміщенні (або в сусідніх), знають про сигнал тривоги ; взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо) та негайно, без паніки, організовано пройти до

захисної споруди (споруди подвійного призначення, що використовується як сховище, протирадіаційне укриття, найпростіше укриття);

* пройти до захисної споруди; зайняти місце в укритті, зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує, виконувати вказівки адміністрації, безпосереднього керівника, відповідальної особи з обслуговування захисної споруди;

* почувши офіційне повідомленнями «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ», залишити безпечне місце перебування у сховищі та приступити до виконання своїх обов'язків.

Порядок дій працівників Закладу, які під час оголошення повітряної тривоги **працюють дистанційно (перебувають вдома):**

* почувши сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» (або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон) негайно припинити роботу; вимкнути електрообладнання, перекрити газ та воду; взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо) та негайно спуститись до укриття використовуючи найкоротший маршрут; якщо укриття в радіусі 500 метрів від будинку відсутнє, а працівники знаходяться на верхніх поверхах будівлі, — спуститись на нижні поверхи без використання ліфту (це небезпечно), знайти безпечну зону користуючись правилами «двох стін», «нижнього поверху та розташування біля капітальної стіни»; перебуваючи в укритті або в безпечному місці зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує ; почувши офіційне повідомленнями «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ» залишити безпечне місце перебування у сховищі та приступити до виконання своїх обов'язків.

Порядок дій працівників Закладу, які під час оголошення повітряної тривоги **перебувають на робочих місцях, пов'язаних із охороною об'єктів навчального закладу:**

* почувши сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» (або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон), негайно повідомити присутніх про оголошення повітряної тривоги, про припинення роботи у зв'язку з чим, необхідності всім покинути приміщення і прямувати в укриття (захисної споруди подвійного призначення), взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо) негайно прямувати до укриття використовуючи найкоротший маршрут; перебуваючи в укритті, або в безпечній зоні, зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує ; почувши офіційне повідомленнями «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ», залишити безпечне місце перебування у сховищі та приступити до виконання своїх обов'язків.

КУЗЬМІНА Інна

ЄНА Олена

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ

КЗ «Харківська СШ № 8» ХОР

від 19.12.2024 № 100

Алгоритм перших дій у надзвичайних ситуаціях

1. Огляньте місце події та переконайтеся, що немає безпосередньої загрози вашому життю і здоров'ю, а потім можете допомагати постраждалим.
2. Огляньте постраждалих та зрозумійте, чи є потреба у наданні екстреної медичної допомоги, чи є загроза їх життю.
3. Викличте медиків і рятувальників.
4. Залишайтеся з постраждалим до приїзду екстрених служб, намагаючись зберегти або поліпшити його стан доступними методами.

Не приступайте до дій відразу. Визначте, яка допомога (крім психологічної) потрібна, хто з усіх найбільшою мірою потребує допомоги. Дізнайтеся імена людей, які потребують допомоги. Представтеся, хто ви, які функції виконуєте («Я - соціальний працівник», «Я – волонтер», «Я - лікар», «Я допомагаю постраждалим»). Людині може дати надію вже тільки ваша присутність. Скажіть, чим ви можете допомогти, поясніть, що допомога скоро прибуде, що ви про це подбали.

Важливо відновити життєзабезпечуючі процеси людини: попросіть подихати в певному ритмі (наприклад: «Вдихніть, трохи затримайте дихання, видихніть». «Дихайте! - Вдох... видих... вдих... видих». «Дихайте разом зі мною»). Встановіть контакт очима, словами (наприклад: "Ви мене чуєте?"). Заспокойте простими словами (наприклад: "Я разом з вами". "Спробуємо разом", "Тут вже спокійно"). Важливо відновити орієнтацію в поточній дійсності. Запитайте про те, що людина чує, бачить, де знаходиться. Якщо людина не зовсім орієнтується, поінформуйте (коротко, точно) про місце, час, ситуацію (наприклад: "Тут багато народу - це площа. Був вибух. Ви злякалися" - ваша мова проста, однозначна, спокійна). Потім відновіть ланцюжок пам'яті: запитайте, що пам'ятає до, що - після події: "Як все почалося? Що ви робили?"

Обережно встановіть тілесний контакт з постраждалим: візьміть за руку або поплескайте по плечу. Торкатися до голови або інших частин тіла не рекомендується. Займіть положення на тому ж рівні, що й постраждалий. Не повертайтеся до постраждалого спиною. Дитину можна трохи обійняти. Ніколи не звинувачуйте людей. Уникайте будь-яких слів, що можуть викликати почуття провини. Не давайте хибних надій і неправдивих обіцянок. Розкажіть, які заходи потрібно вжити для отримання допомоги в цьому випадку.

Дайте людині повірити в її власну компетентність. Дайте їй доручення, з яким вона впорається (наприклад, вдягнути куртку, скласти речі в сумку). Використовуйте це, щоб вона переконалася у власних можливостях, щоб у неї

виникло почуття самоконтролю: "Вам вже доводилося долати труднощі, правда? Ось і зараз подолаєте". Дайте людині виговоритися. Слухайте її активно, будьте уважні до її почуттів і думок. Ведіть мову про позитивне. Скажіть людині, що ви залишитеся з нею. У разі необхідності її покинути, знайдіть того, хто може опікуватися нею, і проінструкуйте щодо подальших дій.

Залучайте інших людей для надання допомоги. Інструкуйте їх і давайте їм прості доручення. Намагайтеся захистити людину від зайвої уваги і розпитувань. Можна відгородити її від зайвої цікавості інших, наприклад, давши їм доручення: "Пройдіть, будь ласка, і подивіться, чи немає тих, кому потрібна допомога, підтримка. Якщо так, допоможіть їм". У кризовій ситуації людина завжди знаходиться в стані психічного збудження. Поведінка такої людини не повинна вас лякати, дратувати або дивувати. Її стан, вчинки, емоції - реакція на ненормальні обставини.

Не надавайте психологічну допомогу в тому випадку, якщо ви до цього не готові, не хочете (неприємно або інші причини). Знайдіть того, хто може це зробити. Дотримуйтеся принципу: «Не зашкодь!» Обмежтеся лише співчуттям і якнайшвидше зверніться за допомогою до фахівця (психотерапевта, психіатра, психолога).

Люди, що пережили кризову подію, можуть перебувати в пригніченому стані, відчувати тривогу або сум'яття. Деякі звинувачують себе у тому, що сталося. Зберігаючи спокій і проявляючи розуміння, треба допомагати людині пережити стреси, відчуття себе в безпеці, відчуття, що її захищають, розуміють, поважають і піклуються про неї належним чином. Люди, що пережили стресову ситуацію, можливо, захочуть розповісти, що з ними сталося. Вислухати чийось розповідь – це вже велика підтримка. Однак важливо не примушувати людей розповідати про пережите. Деякі люди не хочуть говорити про те, що сталося, або про свої особисті обставини. При цьому для них може бути важливо, щоб хтось просто був поруч, нехай і мовчки. Треба сказати їм, що підтримка буде поблизу, на випадок, якщо вони захочуть поговорити, або треба запропонувати їм практичну допомогу, наприклад, їжу або склянку води. Не можна казати занадто багато, треба дати змогу людині побути в тиші. Можливість трохи помовчати дасть людині перепочинок і може підштовхнути її поділитися з кимось своїми переживаннями, якщо вона того забажає.

Важливо вміти слухати людей, щоб зрозуміти становище, в яке вони потрапили, їх потреби, аби допомогти їм заспокоїтися і надати необхідну допомогу.

Заходи підтримки постраждалого

ПОТРІБНО робити і говорити	НЕДОЦІЛЬНО робити і говорити
Знайти для розмови тихе місце, де ніщо не буде відволікати	Змушувати людину розповідати, що з нею відбулося і відбувається

Поважати конфіденційність і, за можливістю, не розголошувати повідомлені особисті відомості про людину	Перебивати, квапити співрозмовника (приміром, не треба дивитися на годинник чи говорити занадто швидко)
Бути поруч з людиною, але дотримуватися необхідної дистанції з урахуванням її віку, статі та культури	Торкатися людини, якщо немає впевненості, чи прийнято це в її культурному середовищі
Показувати своїм виглядом, що уважно слухаєте співрозмовника, наприклад, киваючи головою або вимовляючи короткі підтверджуючі репліки	Давати оцінок тому, що людина зробила
Бути терплячим і спокійним	Казати: «Ви не повинні себе так відчувати» або «Ви маєте радіти, що вижили»
Надавати фактичну інформацію, якщо вона існує. Чесно казати, про що знаєте, а чого не знаєте: «Я не знаю, але спробую для вас дізнатися»	Вигадувати того, чого не знаєте
Подавати інформацію так, щоб її легко було зрозуміти - простими словами	Використовувати спеціальні терміни
Висловлювати співчуття, коли люди говорять про перенесену втрату або важливі події (втрату будинку, смерть близької людини): «Яке нещастя! Я розумію, як вам важко»	Давати хибних обіцянок чи запевнень
Відзначити проявлені людиною зусилля, спрямовані на самостійний вихід з важкої ситуації	Переповідати співрозмовнику особисті розповіді, почуті від інших
Дати людині можливість помовчати у разі необхідності	Казати про власні труднощі
Якщо у людини виникає відчуття нереальності того, що відбувається, відірваності від оточення, тоді для відновлення контакту з навколишнім середовищем і самовладання, попросіть її: впертися ногами в підлогу; допоможіть її поплескати пальцями або кистями рук по своїх колінах; зверніть її увагу на будь-які нейтральні предмети оточення, які вона може побачити, почути чи помацати; попросіть розповісти, що вона бачить і чує; попросіть її зосередитися на своєму диханні й дихати повільно.	Думати і діяти так, немов зобов'язані розв'язати за іншого всі його проблеми

	Позбавляти людину віри у власні сили і здатність самостійно подбати про себе
	Казати про людей, використовуючи негативні епітети (приміром, називати їх «божевільними»)

Коли розмовляєте з людиною, важливо слухати: очима, демонструючи пильну увагу; вухами, щоб дійсно почути, що саме турбує людину; серцем, із співчуттям і повагою. Звертайтеся до людей з повагою і відповідно до їхньої культури. Назвіться: скажіть своє ім'я та організацію. Запитайте, чим їм допомогти, якої допомоги вони потребують. За можливістю, знайдіть безпечне і тихе місце для розмови. Створіть елементарні комфортні умови (приміром, дайте води).

Намагайтеся убезпечити постраждалого: виведіть людину з місця, де йому загрожує безпосередня небезпека, якщо це можна зробити без ризику; намагайтеся захистити людину від зайвої уваги, захищаючи її право на приватне життя і гідність; якщо людина пригнічена, намагайтеся не залишати її наодинці.

Вислуховуйте людей і намагайтеся їх заспокоїти. Будьте поруч. Не змушуйте людей розповідати про пережите. Уважно вислухайте, якщо люди все ж побажають поговорити про те, що сталося. Якщо людина пережила сильний стрес, спробуйте її заспокоїти і переконайтесь, що вона не буде перебувати на самоті. Підтримуйте зоровий контакт з людиною під час розмови.

Як дорослі можуть допомогти дітям

Те, як діти реагують на труднощі кризи, залежить від їх віку та рівня розвитку. Це також залежить від того, як взаємодіють з ними їх батьки, піклувальники та інші дорослі. Наприклад, маленькі діти не здатні повністю зрозуміти, що відбувається навколо, і особливо потребують підтримки дорослих. Зазвичай діти справляються краще, коли поруч знаходяться сильні, спокійні дорослі. У дітей і підлітків виявляються такі ж реакції дистресу, що й у дорослих. Але в них також можуть виникати деякі з наступних специфічних реакцій:

- маленькі діти можуть повернутися до поведінки, що притаманна більш ранньому віку (наприклад, смокчуть палець або мочаться в постіль), можуть чіплятися за батьків або піклувальників, а також менше займатися іграми чи повторювати одну і ту саму гру, пов'язану з тривожними подіями;
- діти шкільного віку деколи вважають себе винуватцями негативних подій, у них виникають нові страхи, вони стають менш доброзичливими і

привітними, відчують себе самотніми або надто стурбовані захистом чи порятунком людей в умовах кризи;

- підлітки можуть «нічого не відчувати», вважати, що вони відрізняються від своїх ровесників або ізольовані від них, здійснювати ризиковані вчинки або проявляти негативізм.

Члени сім'ї, батьки й опікуни – важливе джерело захисту та емоційної підтримки для дітей. Діти, розлучені зі своїми близькими, під час кризової події виявляються в незнайомому місці, в оточенні незнайомих людей. Вони часто сильно налякані, не мають змоги правильно оцінити ризики і навколишні небезпеки. Важливим першим кроком є возз'єднання тих дітей, котрі залишилися без сімейного догляду, в тому числі підлітків з їх близькими. Якщо діти перебувають разом з батьками, треба намагатися підтримувати дорослих в турботі про дітей.

Немовлята. Тримайте їх у теплі та безпеці, подалі від гучного шуму і хаосу. Частіше обіймайте і притискайте їх до себе. За можливості, дотримуйтесь графіка годування і сну. Говоріть спокійним і лагідним голосом.

Діти раннього віку. Приділяйте їм більше часу та уваги. Постійно нагадуйте їм, що вони знаходяться в безпеці. Поясніть, що вони не винні у події, яка сталася. Намагайтеся не розлучати дітей з тими, хто піклується про них, з братами, сестрами та близькими. За можливості виконуйте звичні процедури і дотримуйтесь режиму. Простими словами відповідайте на питання про те, що сталося, без страшних подробиць. Дозвольте дітям триматися поруч з дорослими, якщо їм страшно і вони тягнуться до дорослих. Будьте терплячими з дітьми, які повертаються до поведінки, притаманної більш молодшому віку, наприклад, смокчуть палець або мочаться в постіль. За можливості, створіть умови для ігор і відпочинку. Якщо дорослий поранений, перебуває у вкрай пригніченому стані або з іншої причини не може піклуватися про свою дитину, допоможіть йому організувати догляд за дітьми. Тримайте дітей та їхніх близьких разом і не дозволяйте розлучати. Наприклад, якщо дорослого відвезли, щоб надати йому медичну допомогу, намагайтеся відправити з ним дітей або докладно запишіть інформацію про те, куди його відправляють, щоб діти змогли возз'єднатися з ним.

Діти старшого віку і підлітки. Приділяйте їм час і увагу. Допоможіть займатися звичними справами. Поясніть їм, що сталося і що відбувається зараз. Дозвольте їм сумувати, не очікуйте, що вони виявляться сильнішими. Вислухайте їх міркування та страхи без засуджень і оцінок. Чітко визначить правила поведінки і поясніть, чого очікуєте від них. Запитайте, чого вони побоюються, підтримайте їх, обговоріть, як краще вчинити, щоб залишитися неушкодженим. Заохочуйте їх прагнення приносити користь оточуючим. Також майте на увазі, що діти часто збираються навколо місця події й можуть стати свідками жакливих подій, навіть якщо вони або їхні батьки/піклувальники безпосередньо не постраждали. У хаосі кризи дорослі часто поглинені власними турботами і не можуть уважно стежити за тим, чим зайняті діти, що

вони бачать або чують. Намагайтеся захистити дітей від трагічних подій або розповідей очевидців.

Що говорити і робити для допомоги дітям?

Підтримуйте перебування в сім'ї. Забезпечуйте перебування дітей разом з батьками та родичами, не дозволяйте розлучати їх. Якщо з дітьми немає дорослих, передавайте їх на піклування надійної мережі або служби захисту дітей. Не залишайте дитину без нагляду. Якщо на місці немає служби захисту дітей, самі прийміть заходи, аби знайти їх близьких чи зв'язатися з іншою родиною, яка може про них подбати.

Убезпечуйте. Захищайте дітей від трагічних сцен, наприклад, від вигляду важких ран або катастрофічних руйнувань. Захищайте дітей від травмуючих оповідань щодо події. Захищайте дітей від репортерів, від розпитувань сторонніх людей, що не входять в групи порятунку.

Слухайте, говоріть й організуйте дозвілля. Зберігайте спокій, говоріть м'яко, будьте привітні з дітьми. Вислухайте, що вони думають про події. Під час розмови намагайтеся перебувати на рівні їх очей, використовуйте прості, зрозумілі їм слова і пояснення. Назвіть своє ім'я і скажіть, що прийшли допомогти. Дізнайтеся ім'я дитини, звідки вона та інші подробиці, що допоможуть знайти її близьких та членів сім'ї. Якщо з дитиною є батьки або піклувальники, допоможіть їм забезпечити необхідну турботу. Якщо ви перебуваєте з дітьми певний час, намагайтеся залучити їх в гру або просто поговоріть на цікаві для них теми з урахуванням віку.

Пам'ятайте, що у дітей також є власні ресурси для подолання труднощів. Дізнайтеся, як вони справляються з труднощами, підтримуйте використання позитивних стратегій і допомагайте їм уникнути негативних. Діти старшого віку і підлітки часто здатні надати допомогу в кризовій ситуації. Якщо ви знайдете безпечні способи залучити їх до надання допомоги, це допоможе їм більшою мірою відчувати контроль над ситуацією.

Люди з порушеннями здоров'я або з функціональними (фізичними чи психічними) обмеженнями. До цієї групи входять особи похилого віку, вагітні жінки, люди з інтелектуальними прошеннями, з порушеннями зору і слуху, які не здатні пересуватися самотійно. Такі люди не завжди здатні самі подбати про себе, тому можуть потребувати особливої допомоги, щоб дістатися до безпечного місця, в медичній допомозі та інших послугах, захисті від насильства.

Переживання, пов'язані з кризовою подією, часто погіршують стан здоров'я людей, які страждають на артеріальну гіпертонію, хворобу серця, астму, тривожний синдром та інші захворювання чи психічні розлади. Якщо вагітні жінки відчують сильний стрес у кризовій ситуації, це позначається на перебігу вагітності, на здоров'ї жінки та дитини. Людям, не здатним пересуватися самотійно або зі зниженим зором чи слухом, буває складно знайти близьких або звернутися за допомогою до служб.

Надаючи допомогу людям з хронічними захворюваннями або інвалідністю, треба діяти наступним чином. Допомогти дістатися до безпечного

місця. Допомогти задовольнити нагальні потреби (їжа, чиста вода, можливість догляду за собою або зведення укриття з матеріалів, що роздають служби порятунку). Розпитати про наявні захворювання і про прийняті ліки. Допомогти отримати ліки або медичну допомогу. Залишитися поруч з людиною, якщо немає такої змоги, переконатися, що поруч є хтось, хто про неї подбає. Подумати про можливість направити постраждалого в організацію чи відомство, що нададуть йому необхідну допомогу в довгостроковій перспективі. Повідомити людей, як можна отримати допомогу чи послуги.

Люди, яким у кризовій ситуації можуть загрожувати дискримінація і насильство. До цієї категорії належать жінки або представники певних етнічних груп, відносно яких є підвищений ризик дискримінації чи насильства. Вони особливо вразливі з наступних причин:

- їх можуть ігнорувати при розподілі гуманітарної допомоги для задоволення нагальних потреб;
- їх голос часто не враховують під час прийняття рішень про надання допомоги, послуг або розміщення;
- вони можуть стати об'єктами насильства, зокрема, сексуального.

Тому представники даної категорії потребують додаткових заходів безпеки, підтримки чи отримання допомоги. Важливо дізнатися, чи є на місці події такі люди, і надати їм наступну допомогу:

- розмістити у безпечному місці;
- зв'язати з близькими та іншими людьми, яким вони довіряють;
- надати інформацію про доступну допомогу і послуги, за необхідності, безпосередньо передати їх на піклування відповідних служб.

КУЗЬМІНА Інна

ЄНА Олена

Додаток № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ

КЗ «Харківська СШ № 8» ХОР

від 19.12.2024 № 100

Алгоритм дій при виникненні надзвичайних ситуацій

Порядок дій керівників та працівників при виникненні надзвичайних ситуацій, які характерні для конкретного об'єкта освіти, а також при несприятливих побутових або нестандартних ситуаціях

Порядок дій персоналу навчального закладу щодо дії при пожежі

Кожний працівник закладу освіти при виявленні пожежі або ознак горіння (задимлення, запах гару, підвищення температури і т.п.) повинен:

— негайно повідомити про це за телефоном 101, 102 в пожежно-рятувальну службу (при цьому необхідно назвати адресу об'єкту, місце виникнення пожежі, а також повідомити своє прізвище);

- вжити по можливості заходів по евакуації людей, гасінню пожежі і збереженню матеріальних цінностей.

Особи, які в установленому порядку призначені відповідальними за забезпечення пожежної безпеки, після прибуття до місця пожежі повинні:

1. Повідомити про виникнення пожежі за телефоном 101,102 в пожежно-рятувальну службу.
2. Здійснити оповіщення людей про пожежу.
3. Поставити до відома керівництво і чергові служби об'єкту, ланку пожежогасіння, добровільну пожежну дружину.
4. У разі загрози життя людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього наявні сили і засоби.
5. Видалити за межі небезпечної зони всіх учасників освітнього процесу, що не беруть участь в гасінні пожежі.
6. Забезпечити дотримання вимог безпеки працівниками, що беруть участь в гасінні пожежі.
7. Одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей.
8. Організувати зустріч підрозділів пожежно-рятувальної служби надати допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі і увійти в склад штабу пожежогасіння.

Пам'ятка щодо першочергових дій у разі виявлення вибухових пристроїв

Для керівництва

1. Керівнику об'єкта при одержанні інформації про виявлення підозрілого предмета на території об'єкта необхідно негайно повідомити про це чергові частини правоохоронних органів за телефонами:

— «гаряча лінія» УСБУ в Харківській області – +380666976092

— «гаряча лінія» ГУМВСУ в Харківській області – 1536 або 102.

2. Шляхом опитування заявника та очевидців з'ясувати:

— час виявлення підозрілого предмета;

- точне визначення його місце перебування;
  - відомості про особу, яка залишила підозрілий предмет (чоловік, жінка, вік, прикмети, одяг, хода тощо).
3. Зафіксувати установчі дані осіб, які виявили підозрілу знахідку та забезпечити їхню присутність на момент прибуття оперативно-слідчої групи правоохоронних органів.
  4. Дати вказівку (й обов'язково проконтролювати її виконання) не наближатися, не торкатися, не розкривати, не перевертати підозрілу знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском, не користуватися радіо та електроапаратурою, переговорними пристроями поблизу підозрілої знахідки.
  5. Дати вказівку на тимчасову зупинку роботи об'єкта або його окремих структурних підрозділів. Організувати евакуацію персоналу об'єкта, використовуючи маршрути, віддалені від місця перебування підозрілого предмета.
  6. Дати вказівку співробітникам охорони, служби безпеки – по можливості зробити фото підозрілої знахідки — оточити місце розташування підозрілого предмета і відійти на безпечну відстань від нього.
  7. При необхідності організувати відключення побутових і виробничих комунікацій – газу, води й електрики.
  8. Якщо з виявленим предметом з ознаками вибухового пристрою відбувалися будь-які дії до прибуття представників правоохоронних органів, необхідно дочекатися появи фахівців – вибухотехніків і обов'язково повідомити їх про здійснення маніпуляцій з підозрілою знахідкою.
  9. Не знижуючи охорони об'єкта, забезпечити можливість безперешкодного проходу або проїзду до підозрілого предмета співробітників і транспорту оперативно-слідчої групи.
  10. Надати можливість і умови співробітникам оперативно-слідчої групи поспілкуватися з заявником та очевидцями, які підходили до підозрілого предмета.
  11. Оперативно й точно виконувати всі вказівки та рекомендації фахівця-вибухотехніка і старшого представника від правоохоронних органів.
  12. Підсилити контроль за роботою особового складу охорони по всьому об'єкту, бо можливі терористичні прояви або аналогічного, або іншого роду в будь-яких місцях на території об'єкта.

Дії у разі терористичного акту

Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту:

- не торкайте у вагоні поїзда, під'їзді або на вулиці нічийні пакети (сумки), не підпускайте до них інших. Повідомите про знахідку співробітника поліції;

- у присутності терористів не виказуйте своє невдоволення, утримайтеся від різких рухів, лементу й стогонів;
- при погрозі застосування терористами зброї лягайте на живіт, захищаючи голову руками, подалі від вікон, зашкленних дверей, проходів, сходів;
- використайте будь-яку можливість для порятунку;
- якщо відбувся вибух – вживайте заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте домедичну допомогу постраждалим;
- намагайтеся запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомте їх прибулим співробітникам спецслужб.

Дії під час перестрілки:

- якщо стрілянина застала вас на вулиці, відразу ж лягте й озирніться, виберіть найближче укриття й проберіться до нього, не піднімаючись у повний зріст. Укриттям можуть служити виступи будинків, пам'ятники, бетонні стовпи або бордюри, канави. Пам'ятайте, що автомобіль – не найкращий захист, тому що його метал тонкий, а пальне – вибухонебезпечне. За першої нагоди сховайтеся у під'їзді будинку, підземному переході, дочекайтеся закінчення перестрілки;
- проводьте заходи для порятунку дітей, за необхідності прикрийте їх своїм тілом. За можливості повідомте про інцидент співробітників поліції;
- якщо в ході перестрілки ви перебуваєте у будинку – укрийтеся у ванній кімнаті й лягте на підлогу, тому що перебувати у кімнаті небезпечно через можливість рикошету. Перебуваючи в укритті, стежте за можливим початком пожежі. Якщо пожежа почалася, а стрілянина не припинилася, залиште квартиру й сховайтеся в під'їзді, далі від вікон.

Дії у випадку захоплення літака (автобуса):

- якщо Ви виявилися в захопленому літаку (автобусі), не привертайте до себе уваги терористів. Огляньте салон, визначте місця можливого укриття на випадок стрілянини;
- заспокойтеся, спробуйте відволіктися від того, що відбувається, читайте, розгадуйте кросворди;
- зніміть ювелірні прикраси;
- не дивіться в очі терористам, не пересувайтеся по салону та не відкривайте сумки без їхнього дозволу;
- не реагуйте на провокаційну або зухвалу поведінку;
- жінкам у міні-спідницях бажано прикрити ноги;

- якщо представники влади почнуть спробу штурму – лягайте на підлогу між кріслами й залишайтеся там до закінчення штурму;
- після звільнення – негайно залиште літак (автобус), тому що не виключена можливість його замінування терористами й вибуху парів бензину.

Якщо ви стали жертвою телефонного терориста:

- подзвоніть з іншого телефону (мобільного, від сусідів) на вузол зв'язку і скажіть причину дзвінка, своє прізвище, адресу та номер свого телефону;
- намагайтесь затягнути розмову та записати її на диктофон чи дайте послухати свідкам (сусідам);
- одночасно, з розмовою і записом на диктофон, друга людина дзвонить з іншого телефону на вузол зв'язку, а потім в поліцію за телефоном 102 для термінового затримання того, хто телефонував;
- напишіть заяву керівнику відділення поліції, на території якого ви проживаєте, для прийняття необхідних заходів;
- поліція, за запитом на вузол зв'язку, отримає номер телефону, адресу, прізвище того, хто дзвонив і прийме необхідні міри.

Правила поведінки в умовах надзвичайних ситуації воєнного характеру

Необхідно:

- зберігати особистий спокій, не реагувати на провокації;
- не сповіщати про свої майбутні дії (плани) малознайомих людей, а також знайомих з ненадійною репутацією;
- завжди мати при собі документ (паспорт) що засвідчує особу, відомості про групу крові своєї та близьких родичів, можливі проблеми зі здоров'ям (алергію на медичні препарати тощо);
- знати місце розташування захисних споруд цивільного захисту поблизу місця проживання, роботи, місцях частого відвідування (магазини, базар, дорога до роботи, медичні заклади тощо). Без необхідності старатися як найменше знаходитись поза місцем проживання, роботи та малознайомих місцях;
- при виході із приміщень, пересуванні сходами багатоповерхівок або до споруди цивільного захисту (сховища) дотримуватись правила правої руки (як при русі автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви. Пропускати вперед та надавати допомогу жінкам, дітям, перестарілим людям та інвалідам, що значно скоротить терміни зайняття укриття;
- уникати місць скупчення людей;
- не вступати у суперечки з незнайомими людьми, уникати можливих провокацій;

- у разі отримання будь-якої інформації від органів державної влади про можливу небезпеку або заходи щодо підвищення безпеки передати її іншим людям (за місцем проживання, роботи тощо);
- при появі озброєних людей, військової техніки, заворушень негайно покидати цей район;
- посилювати увагу і за можливості, також залишити цей район, у разі появи засобів масової інформації сторони-агресора;
- орієнтуються на місцевості, розмовляють з акцентом, не характерна зовнішність, протиправні і провокативні дії, проведення незрозумілих робіт тощо) негайно інформувати органи правопорядку, місцевої влади, військових;
- у разі потрапляння у район обстрілу сховатись у найближчу захисну споруду цивільного захисту, сховище (укриття). У разі відсутності пристосованих сховищ, для укриття використовувати нерівності рельєфу, (канави, окопи, заглиблення від вибухів тощо). У разі раптового обстрілу та відсутності поблизу споруд цивільного захисту, сховища і укриття – лягти на землю головою в сторону, протилежну вибухам. Голову прикрити руками (за наявності, для прикриття голови використовувати валізу або інші речі). Не виходьте з укриття до кінця обстрілу;
- надавати першу допомогу іншим людям у разі їх поранення. Викликати швидку допомогу, представників ДСНС України, органів правопорядку за необхідності військових;
- у разі, якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, протиправних до них дій (арешт, викрадення, побиття тощо) постаратися з'ясувати та зберегти як найбільше інформації про них та обставини події для надання допомоги, пошуку, встановлення особи тощо. Необхідно пам'ятати, що Ви самі або близькі Вам люди, також можуть опинитись у скрутному становищі і будуть потребувати допомоги.

Не рекомендується:

- підходити до вікон, якщо почуєте постріли;
- спостерігати за ходом бойових дій;
- стояти чи перебігати під обстрілом;
- конфліктувати з озброєними людьми;
- носити армійську форму або камуфльований одяг;
- демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- підбирати покинуті зброю та боєприпаси.

При виявленні вибухонебезпечних предметів забороняється:

1. перекладати, перекочувати з одного місця на інше;
2. збирати і зберігати, нагрівати і ударяти;
3. намагатися розряджати і розбирати;
4. виготовляти різні предмети;
5. використовувати заряди для розведення вогню і освітлення;
6. приносити в приміщення, закопувати в землю, кидати в колодязь чи річку.

Виявивши вибухонебезпечні предмети, вживайте заходів з означення, огороження і охорони їх на місці виявлення. негайно повідомте про це територіальні органи ДСНС та МВС за телефоном «101» та «102».

КУЗЬМІНА Інна

ЄНА Олена